

borús bűnösökkel”, így az otthoni híreket titokban kapták. Egy F. Gy.-vel jelzett barátjuk rendszeresen küldte ki az újságokat, és az erdészeti és faipari szaklapokat és személyi híreket. Sikertült kinyomoznom, hogy ez a jó barát Fodor Gyula volt, soproni divízióknak legöregebb tanára, és nekünk élő kapcsunk Selmec felé.

Egyik levélrészlet a soproni egyetemi változásokra reagál. „Végül a szívnkhöz nőtt Alma Mater – hogy József Nádor helyett mire keresztelték, azt nem tudom. A jó öreg Móric bácsink (Krippelodrovichal együtt a boldogabb vadászmezőkre költözött. Róth utóda Magyar Pali lett, Móric bácsié Lámfalussy, Kelle utóda Győrfi János, Pista barátunké (Vági) dr. Botvay Károly, persze a vitézi rangja nélkül. A dékán Sébör Jancsi barátunk lett. Fehér Dani él és virul, róla nem szól a fáma. Mindig mondtam Váginak, hogy hozzá kellett volna beiratkozunk „önadminisztrálás” tárgyára. De nem hallgatott rám, neki mindig elvei voltak, amikhez, mint valami jó házassághoz, holtomiglan-holtodiglan hű maradt. Most aztán fabrikálhatja a tűzkövet, amíg Dani otthon csiszol.”

A levél olvasása közben a Jupajdé strófa jut eszembe: „Megállj Dani te tulong... stb.” Úgy látszik, itt valóban létezett egy mély személyi konfliktus. (Fehér vs. Vági)

Egy másik levélváltás igen érdekes fényt vetít a harmincas évek nagy oktatóiról.

„Érdekes, mennyire egyforma véleményünk van Kaánról és Bíróról a nagy böhönőről. Sok víz lefolyik még a Dunán, amíg két hozzájuk hasonló igazi ényénység akad, összes hibáikkal és erőnyeikkel együtt. Amit Kaán a magyar erdőkért, a szakmáért és a Trianon legnehezebb napjaiban kartársainkért tett, azt nem lehet sohasem elfelejteni. Jó erről a fiatalokat tájékoztatni – ismerjék meg nagyjainkat közelebbről. Mint ahogy Te is emlékszel, szerintem eddig a legnagyobb magyar erdész tanító mester az én rajongott Vadas Jenőm volt. Ő nem méltóságos professzor úr volt, de valószínű, nem csak tanító, de nevelő mesterünk is. Neki nem kellett katalógust olvasni soha, hiszen több bányász és kohász hallgató volt előadásán, hogy az ő aranyházát hallgassák. Az a csodaszép, egyszerű és főleg magyaros előadó képessége, nagybátyjához (Herman Ottó) hasonló polihisztor tudása az örök erdőt tette élvezetessé. A gondviselés ajándékának tartom, hogy két évig dol-

gozhattam vele. Utóda? Kelle Artúr igen jó barátom volt, de ő már száraz tudós. Kaán Károly és Vadas Jenő mindig kemény, de nemes ellenfelek voltak, szakunk bajvivő harcosai. Miért? Nehéz feleletet adni rá. Érzésem szerint az „akác” miatt. Vadas az akácot az Alföld földet turo szegény parasztjának fejőstehenének tekintette, Kaán pedig a gyertyánnal együtt tűzzel-vassal irtotta volna.”

Az egymás felé nyúló erdőmérnökök reménytelen helyzetükben utolsó reményüket az összetartásban és a közösségi erőben látták. „Ha összetartunk, összefogunk, akkor némi erőt képviselünk, legalább is erkölcsiekben. Hiszen ki tudna egy 32 lapos kártyacsomagot egyben széttépni? Lelkiekben legyünk egymás segítségére és támogatására.”

Leveleik olvasása közben kísérletiesen jönnek vissza emlékeim, hogy csupán nyolc évre rá, hasonló helyzetben, hasonló reményekkel, de megváltozott viszonyok között mi is folytattuk ezt a nagy emberi színdarabot.

Fontos dátum a történetben, hogy 1948 nyarán Farkas Jenő gondozásában megszületett a Családi értesítő, a nyugatra szakadt magyar erdőmérnökök időszakos közleménye. Nekünk, Vancouverbe került soproniaknak a Kapocs az egyik legnagyobb értékünk, mert ezen keresztül adunk és kapunk hírt egymásról, ez tart

össze bennünket az óriási kontinensen és Európával is. Pont azért lélekbe markoló az, hogy elődeink jóformán fillér nélkül, egy öreg írógépen, indigóval másolva megteremtették a kapcsolattartás alapját és példát adtak nekünk is, mégha ezt csak évtizedekkel később is tudtuk meg. Az első szám címdala mindent megmond.

„CSALÁDI ÉRTEŚTŐ

A világ nagy országútján bolyongó szétszóródott nyugatos, DP erdész mobikának családi értesítője a szoros lelki kapcsolatok ápolására. Hírközpont, szerkesztőség, a nagy olló és a többi mind egy helyen. Összefirkálja s kopogja Kelemen kései és nyomába se lépő méltatlan utóda, a törött szárnyú és kopott tollú első fecske.

Megjelenik időszakonként, amennyire a Kelemen híryanaggal, szusszal és garassal győzi.

Előfizetési díj példányonként egy lyukas garas, 12 havi részletre. 7 példányszámban megjelenő Hírbarsona.”

Az egy-egy régióban lakók megosztották egymással a lapot. Érdekesnek találtam, hogy csaknem mindenki írt minden példányba, leveleiket, beszámolóikat és elgondolásaikat őszintén megosztották egymással. A szerkesztői nehézségek ellenére a példányok 70–90 oldalasak.

(Folytatása következik)

Grätzer Miklós

A fák méltósága

A fák tekintélye, méltósága, természetes bölcsessége engem is mélységes hódolatra készítet. Képes vagyok megállni, meghajolni, sőt letérdelni előttük, simogatón érintve meg törzsük ezeráryalutú kéregmozaikjait. S hol egy fává, mint emlékké dicsőült, elvarázsolt, középkori harcos lovagot; hol egy várakozó királyfit; hol egy villám-sárkánnyal hadakozó szentet; hol egy misére tárt karokkal terelő apátot látok bennük a természet örök templomában. Olyannyira szeretem őket, hogy szólnom kell hozzájuk, susogva, öelve. S ők úgy fogadják érzéseimet, ahogyan tisztán csak a bölcs – már csak szeretetük ereje-teljében kitárulkozó –, sokat megélt matuzsálemek. S látom: e tisztelettel rajongással övezett fák hány és hány embernek dobogatták meg a szívét.

Például Szekszárdon, a híres szilfa alatt fogták el a Rákóczi-szabadságharc hadvezérét, Béri Balogh Ádámot 1711 októberében. Zágonban állnak úgy 300 éve Mikes Kelemen fái. Széphalmon Ka-

zinczy 200 évesnél is éltebb akáca. Niklán Berzsényi szellemének hű őrei. Sopronhorpácson a nemzetmuzeumnak emlékfája, amely gróf Széchenyi Ferenc emlékéért élteti. Koltón 1997-ben döntötte ki a vihar Petőfi kedves somfáját, amely alatt oly sokat merengett a táj szépségén a lánglelkű költő. S áll még Isaszegen, a Péceli út bal oldalán, a vasúti átjáró előtt a kis híján 3 méter törzskerületű és vagy 18 méter magas – bokrétafaaként is emlegetett – vadgesztenye az utolsó ház kertjében, amely párbajfaként nevezetes, mivel itt vívtak Baradlay Richárd és Palvicz Ottó, – Jókai: „A kőszívű ember fiai” című regényének hősei, kiket 1849. április 6-án hantoltak el. S végül, de nem utolsó sorban kedvenc királyunk, Mátyás krónikásai nyomán tudva lévő, hogy hazánkban, Visegrádon épp ő telepítette az első fasort hársakból.

Áldassék minden faültető és őrző keze, neve, lelke!

Közreadja Erdélyi Lili író nyomán

Dobay Pál